

A szuterén mélyén

Az alapító okirat szerint az alig tizenöt négyzetméteres szuterén a körfolyosós ház földszintjén magányosan éledgélő Szedlacseké volt. Tulajdonához fűződő jogainak és kötelességeinek gyakorlását azonban évekig annyira hanyagolta, hogy a lakóközösség augusztusban közfelkiáltással elbirtokolta tőle, és osztatlan közös tulajdonnak nyilvánította a helyiséget. Új alapító okirat hiányában azonban papíron egyelőre a nyugdíjasé maradt. Szedlacseket eleinte különösebben nem foglalkoztatták a történetek. Egy gonddal kevesebb, nem kell többé fizetni utána, gondolta, amikor néha napján eszébe jutott, miközben részegen a szuterén előtti petúniák közé húgyozott az udvaron. Persze, amikor látta, hogy a lakók milyen szépen rendbe hozták, mindenekelőtt kiirtották a bogarakat, kimeszelték, megjavították az áramot, kitisztították a falikutat és a rácsos ablakra még karnis meg függöny is került, felmerült benne, hogy most már neki is jól jönne.

Néhanapján a Partizánban, ahonnét csatos üvegben hordta haza a zöldszilvánt, megpendítette, hogy ha pert indítana, akkor könnyedén visszaszerezhetné, mert „a jegyzőkönyv az szart se ér”, különben sem volt jelen a gyűlésen. A nehézsúlyú kötöttfogású birkózóból csapossá avanszált Hörcsög ismert is valakit, aki talán vállalta volna a kereset elkészítését; a törzsvendégek azonban fixre vették, hogy az ügyvédet legfeljebb a televízióban látott Szedlacsek semmiféle lépést nem tesz ez ügyben, ahogy általában másban sem. Kinek kell az? Se raktárnak, se lakni nem jó, jegyezte meg Hörcsög, mialatt a poharakat mosta. Ismerek én olyat, aki kivenné, okoskodott a szemüveges Janek, és egy cetlire hamarjában felírt telefonszámot csúsztatott Szedlacsek orra elé. A szederjes bőrű Janekről mindenki tudta, hogy akár egy kanna borért meg doboz cigarettáért is képes használható nőt vagy, ahogy ő fogalmazott, „pompás ejakulációs közeget” szerezni bárkinek. Szedlacseknek esze ágába sem volt belemenni, hogy éppen a szomszédjában szobáztassák az amúgy a közeli piac környékén strichelő kurvákat. Nem volt színjőzan (estefelé már sohasem volt az), inkább csak az ismeretség okán kérdezett vissza. Miféle? Varrónó, felelte Janek, aztán

BORBÉLY LÁSZLÓ (1968) író, hírlapíró 2008-tól 2011-ig a *Lyukasóra* főmunkatársa volt, 2011-től a *Havi Magyar Fórum* főszerkesztője, 2014-től a Magyar Művészeti Akadémia munkatársa.

nézte tovább a tévében a labdarúgómeccset, mert a Vasas két góllal vezetett, és Janek a piros-kékeknek szurkolt gyerekkora óta.

Szedlacsek napirendre tért volna a dolog felett, ha nem jut tudomására, hogy a szuterént a ház lakói ki akarják adni. (Kezdeményeztek is egy rendkívüli lakógyűlést ez ügyben.) Nem emlékezett, hová tette a cetlit, büszkesége pedig viszatartotta, hogy újra elkérje a telefonszámot Janektől, elvégre Janek egy „szaros seggű” segédmunkás, ő meg tavalyelőtt éjjeliőrként vonult nyugdíjba egy használtautó telepről. Addig kutatott savanyú szagú göncei között, míg a kockás flanel ingének a zsebében megtalálta. Örömeiben kibontott egy sört. Aznap érkezett meg a nyugdíja, ilyenkor kicsit nagyvonalúbban élt. Egészen beleborzongott az örömbébe, hogy némi borsot törhet a lakók orra alá, előbb megtudja, kifélemiféle Janek pártfogoltja, aztán beprotezsálja az illetőt a rendkívüli lakógyűlésen. Úgy képzelte, hogy olyasféle helyzetben van, mint akinek elővásárlási joga van (nem tudta, hogy az micsoda, de már hallott erről valahol), elvégre a szuterén papíron még mindig az övé, tehát az ő akarata többet nyom a latba másokénál.

Bekapcsolta a telefont. Meglepetésére a vonal másik végén egy vele egykorúnak tűnő férfihang jelentkezett. Szedlacsek nem szaporította a szót. Elmondta, hogy tud egy kiadó helyiséget a Vályog utcában. Még árat is mondott, sőt azt is megbeszélték, mikor tekinthető meg a szuterén. A kimondottan jól öltözött, nyakkendőös férfi láttán Szedlacsek elcsodálkozott. Nem ilyenre számított. Hamarjában megmutatta a szuterént, de magában már lemondott a dolgról. A férfinak sem a külsejét, sem a modorát nem tudta összeegyeztetni a bérleti szándékkal. Valami tisztviselőféle lehet, morfondírozott magában, mihez kezdene itt? Biztosra vette, hogy Janek a bolondját járatta vele, csakhogy a férfi elégedettnek tűnt, és mihamarabb a tárgyra tért. Maga a tulajdonos? Szedlacsek nem avatta be a részletekbe a férfit. Arra gondolt, kér kéthavi kauciót, és egyhavi kaució fejében majd önmagát tünteti fel bérlőként a lakók előtt. (Kimondottan büszke volt magára ezért az ötletért.) Készségesen megmutatta az alapító okiratot, hiszen azon az ő lakásának a helyrajzi száma alatt szerepelt a szuterén. Mikor költözne?, tudakolta Szedlacsek, és a férfi válasza megnyugtatta a felől, hogy Janek mégsem palizta be. A bérlő én leszek, magyarázta a férfi, de a lányom fogja használni, éppen ilyen helyiségre van szüksége őstől. Szedlacsek mosolygott. Kezet fogtak.

Távoli rokonom, nagyon kedves lány, varrónő, mondta Szedlacsek némi torokköszörülés után a lépcsőházba összehívott lakógyűlésen, ahol mindenki meglepetten hallgatta, a kilátásba helyezett bérleti díj, amelynek első részletét fel is mutatta, majdnem meggyőzte a kétkedőket is. Más ajánlat nem volt. A lakógyűlést tulajdonképpen azért hívták össze, hogy valamiféle egyetértésre jussanak a szuterén jövőjét illetően, így Szedlacsek bejelentése teljesen megváltoztatta a napirendet. Akadtak, persze, akik jobbnak látták volna, ha közvetlenül a „távoli rokonnal” szerződnek, ám azt nekik is be kellett látniuk, amit a közös képviselő is megerősített, hogy noha az elbirtoklást egyhangúan kimondták, a tulajdonos attól még továbbra is Szedlacsek. Ha eddig nem fizetett a szuterén

után, most miért tenné, akadékoskodtak tovább néhányan, megtartja magának a bérleti díjat, és röhög a markába. Mire a közös képviselő közölte, hogy a lakógyűlésen elhangzottakról hangfelvétel alapján jegyzőkönyv készül, amelyet „Szedlacsek úr” is minden bizonnyal aláír, emellett a ház számlájára minden hó tizedikéig befizeti a pénzt a megjegyzés rovatba feltüntetve, hogy bérleti díj.

Veronika, nyújtotta tartózkodón a kezét Szedlacseknek a költözéskor a „kisasszony”, akit a nyugdíjas férfi legfeljebb harmincévesnek saccolt. A formaságokat addigra a lány édesapja elintézte. Szedlacsek maga sem értette, miért, de a megszokottnál rendezettebb külsővel jelent meg aznap. Tiszta ing, frissen mosott haj, borotvált arc. Mi van, lánykérőben voltál?, kérdezte is tőle Hörcsög déltájt a Partizánban, ahová természetesen betért eldicsekedni, hogyan jár túl a lakók eszén a házban. Délig ugyanis lezajlott minden, a kisasszony alig hozott holmit magával két „banyatankon” kívül. Szedlacsek figyelmesen segített lehozni a négy lépcsőfokon a kis kerekeken gördülő bőröndöket, fontoskodva elmagyarázott mindenféle tudnivalót, belekeverve sok haszontalan információt is, miközben nem győzte hangsúlyozni, hogy a szomszéd lakásban lakik, és természetesen mindenkor rendelkezésre áll, mert ugye az élet bármikor produkálhat váratlan fordulatokat, és olyankor jó az, ha az ember számíthat valakire, és nem csak úgy árván néz a nagyvilágba. Veronika nem volt bőbeszédű, jól szabott, virágmintás, őszi ruhát viselt, és magas sarkú cipőt. Ez utóbbi Szedlacseknek feltűnően imponált. A karót nyelt Veronika kékharisnya benyomást keltő természetéhez ugyanis sehogy sem illett buborék feneke. Nem mondhatni, hogy riszálta, de azért kihangsúlyozta mozgás közben. A tíz centis túsarkok ebben kulcsszerepet játszottak.

A nyugdíjas férfinak egyedül az nem tetszett, hogy Veronika állandóan napszemüveget viselt. Még sötétedés után is. Ez a szokása némi gyanút keltett Szedlacsekben és ennek hangot adott a kocsmában, ahol nem győzték faggatni a bérlő kiléte felől. Biztos kötőhártya gyulladás van, igyekezett elejét venni a rosszindulatú megjegyzéseknek Janek. Lehet, hogy fél szemére vak, üvegszemű, ugratták Szedlacseket, aki az italboltbeli nyüzsgés kellős közepén belekarolt a trógerbe, és kihúzta magával az utcára. Miféle szerzet ez a Veronika?, kérdezte Janektól. Mondtam már: varrónő. Gyerekruhákat varr. Honnét tudod? Janek nagyot köpött a járdára. Az nem a te dolgod. Szedlacsek nem tágitott. Visszamentek a söntésbe, ahol aztán addig itatta Janeket, míg az részegen, heves csuklások közepette el nem mondta, hogy a piacfelügyelőtől kapta a telefonszámot. (Janekről mindenki tudta, hogy besúgóként szüntelenül informálja a felügyelőt a piacon és környékén történő disznóságokról, emiatt már jó néhányszor megverték, de Janeknek valamiért így is megérte.)

Szedlacsek későn ért haza, már az udvaron figyelmes lett a varrógép zajára. A résnyire nyitva hagyott ablakon kihallatszott más is. Veronika dalolt. Valami altatódal ez, szűrődött át a felismerés a nyugdíjas férfi tompa tudatán, a szuterénbe vezető lépcső korlátjának dőlve tovább hallgatózott. Ez a Bölcsődal Hofi Gézától, a felismerés örömmel töltötte el. Mialatt dudorászva keresgélte kulcsát

a zsebében, még arról is lemondott, hogy lehugyozza a petúniákat, a minap ugyanis megleste Veronikát, amint kis rózsaszínű műanyag kannából öntözi a virágokat.

Hajnalonként mindig felébredt a vizezés kényszerítő ingerére, a következő virradatkor azonban a megszokott szükség szokatlan érzettel járt. A merevedés azután sem múlt el, hogy könnyített magán. Sőt egyre erőteljesebb lett. Szedlacsek nem hitt a szemének, jó ideje már annak, hogy ilyesféle fordult elő vele. Úgy hitte, túl van már azon a koron, hogy érzéki vágyak kínozzák. Már a nőket sem nézte meg igazán az utcán. Az impotencia nem zavarta. Ez a mostani váratlan állapotváltozás azonban kétségkívül meglepte. Nézegette, méricskélte magát, majd lassú mozdulatokkal hozzáfogott és csinálta, míg a dolga végére nem jutott. Aztán beletörölte kezét a lepedőbe, és visszaaludt.

Álmában újra a Magyar Rádió Bródy Sándor utcai épületének portáján teljesített szolgálatot. A pult mögül egyenesen rá lehetett látni a Pagodára, a büfére, ahol egyik híresség a másik után bukkant fel. Kávéztak, üdítő italokat fogyasztottak, jókat beszélgettek. Szedlacsek régen, mielőtt a használtautó telepre száműzte a rendszerváltás, rendészként dolgozott a Magyar Rádióban. Ott sétáltak ki-be a nagyemberek a szeme előtt. Akinek nem volt piros színű műbőr belépője, annak leadták a nevét, és a személyazonosság igazolása után beléphetett az épületbe. Azok voltak a szép idők, jutott eszébe néha. Nagy emberek között, Szedlacsek magát is többre tartotta. Azokban az években még nem ivott annyit, a cukra is rendben volt, a vérnyomása sem volt annyira magas. Stikában azért estefelé kilógott a „Tabdiba” vagy a Spartacusba. Noha nem minden kollégát kedvelt, volt, akivel kifejezetten kérte, hogy ne tegyék egy műszakba, számára ez nagy előrelépést képviselt a társadalmi ranglétrán. Kisfiam, te ott okos emberek között vagy, mondogatta állandóan az édesapja, hamarabb tudsz mindenről, mint mi itt, Ófaluban, ne feledkezz meg rólunk, ha tudomásodra jut valami fontos, hogy vonulnak ki az oroszok vagy hasonló, olyan furcsa dolgok történnek a világban manapság. Szedlacsek persze csak arról tudott mesélni, amit bárki meghallgathatott a hírekben, vagy elmondhatta, hogy a minap ő engedte be az épületbe Kovács Katit vagy Koós Jánost, nosztalgikus természetű édesapja nagy kedvenceit. Álmaiban nem találkozott soha senkivel, magányosan járkált fel-alá a kivilágított folyosókon, míg egyszer csak fel nem ébredt.

Aznap későn kelt, gondosan fürdött, borotválkozott, tiszta inget, fehérneműt vett elő a szekrényből. Öltözés közben meghallotta a szuterénből a varrógép kattogó zaját, amelyhez az elmúlt napokban már egészen hozzászokott. Pénzt vett ki a komódból, és elindult a boltba. Tett a kosárba egy doboz bonbont, kólát, édes kekszet, teát. Hazafelé már a villamosmegállónál járt, mikor eszébe jutott, milyen ürüggyel kopogjon be Veronikához. A lány egy hónapja varrta napközben a gyerekruhákat. Néha egészen sokáig dolgozott, talán ott is aludt. Szedlacsek mintha egy heverőt is látott volna a szuterénben a múltkoriban, amikor áthaladt az udvaron, és a szűkös kis helyiség ablakán a függöny csak félig volt elhúzva.

Egészen késő délutánig várt, míg a lány aznapra végzett. A varrógép elhallgatott, és néma is maradt. Akkor Szedlacsek újra ellenőrizte öltözetét az előszobatükör előtt, a látvány elégedettséggel töltötte el, még zakót is húzott magára (a nyakkendőt nem tartotta indokoltnak, különben is utálta), fogta a nejlonszatyrot, és kilépett a lakásából. Támadt egy olyan érzése, mintha a háromemeletes, harminclakásos bérház minden lakója a gangon állna, és őt figyelné, de ha tényleg ez lett volna a helyzet, az se zavarta volna. Ha úgy tetszik, mostani lépései is a lakók közvetett megleckéztetését szolgálták. Majd ő megmutatja, hogy korai lenne Szedlacsek Tihamért leírni.

Mikor a szuterénbe vezető lépcsőkhöz ért, mégis megtorpant. Odalent olyan velőt rázó sikoltozás kezdődött, hogy az idős férfi mindkét lába földbe gyökerezett. Az ablak nyitva volt, a harmadikon is hallhatták jól. Nemcsak sikoltozás volt, hanem veszekedés, és valami üveg, talán tányér, esetleg váza össze is törött.

Megnyomorodom melletted, nem akartalak, te akartál engem, takarodj innen, undorodom tőled, látni sem bírlak, pokolfajzat!

Utóbbi hallatán Szedlacsek összevonta bozontos szemöldökét. Nem sorolta magát a hívő emberek táborába, de a kárhózzal kapcsolatos szavak azért borzongással töltötték el. Nem kell az ördögöt a falra festeni, ez nem hit kérdése volt, hanem bizonyosan tudta, mert megjelenik a nélkül is, ha kedve tartja.

Talán mégis be kéne kopogni, hátha a lány bajban van, fontolgatta, de az egyoldalú veszekedés, mert csak a lány hangját lehetett hallani, abbamaradt, és síri csönd követte. Van valakije, sejtettem volna, annyira fiatal, fordult meg Szedlacsek fejében, még felnézett a magasba, nincs-e más tanúja az eseményeknek, de nem volt. Odahaza betette a kredenche a nejlonszatyrot, tanácstalanul üldögélt a hokedlin negyed órát, majd jobb híján elindult a Partizánba.

A szuterénbeli sikoltozás és veszekedés ettől fogva rendszeressé vált. Gyakran késő éjszaka is előfordult. Mindig ugyanúgy történt, csak Veronika hangja volt hallható. Egyre többet és egyre csúnyábban káromkodott, tört-zúzott, hisztériázott. És soha egy másik hang, kizárólag az övé. A lakók nem sokáig tolerálták, mindig lekiabáltak a körfolyosóról, idővel néhányan le is jöttek, de mikor megzörgették a szuterén ajtaját vagy ablakát, hirtelen csönd támadt, és a villanyt is lekapcsolták. Szedlacsek hamar megkapta az ultimátumot, amelyet a közös képviselő személyes felbukkanása is nyomatékosított. Mihamarabb fel kell mondani a bérlőnek. Mi lenne, ha beszélnék vele, hátha jobb belátásra tér, igyekezett időt nyerni a nyugdíjas, de nem sokra ment vele. Ez az ötlet különben sem kecsegtetett sikerrel. Minden kísérlete meghiúsult, hogy szóban érintkezzen a lánnyal, cédulát is hiába tűzött az ajtajára. Azt is bosszankodva konstataulta, hogy a zár valamikor le lett cserélve a szuterén ajtaján. Nem maradt más hátra, mint telefonon felhívni Veronika édesapját, de mikor Szedlacsek ezzel próbálkozott, tudomásul kellett vennie, hogy „a hívott szám az előfizető kérésére átmenetileg nem kapcsolható”.

Maga is meglepődött, mikor egyik reggel a lány apja jelentkezett telefonon, de másik számról. Megígérte, hogy még aznap intézkedik. Néhány óra türelmet

azonban kért. Az idő kínos lassúsággal telt, Szedlacsek bosszúsan üldögélt hokedlijén, szokásos másnaposságát egy üveg gyógsörrel kísérelte meg kezelni. Aztán megszólalt a kaputelefon előszobájának falán. Megérkezett a lány apja. Mentősök és rendőrök kísérték, majd jött két tűzoltó is. Betörték a szuterén ajtaját. Veronikát a heverőn fekve találták. Élt, de nem tudott se magáról, se a külvilágról. Azonnal kórházba vitték. A rendőrök is hamar végeztek, sietve felvették az adatokat, és tisztázták a tényállást. Az idősebb lakók a körfolyosó korlátjára támaszkodva nézték az „ingyen cirkuszt”. Kérem szépen, szólta Szedlacsek, amikor már a rendőrök is indulófélben voltak, és mi lesz az ajtóval. Hívjon lakatost, tanácsolta az egyik, és tisztelgett.

Veronika apja este újra telefonált, megígérte, hogy megtéríti a kárt, és természetesen a közüzemi számlák is ki lesznek egyenlítve. Szedlacsek érdeklődésére a lány hogyléte felől, kitérő választ adott, jobban van, köszönöm, mondta, és letette.

Gondolhattam volna, mondta magában Szedlacsek, de hogy miből gondolhatta volna, azt maga sem tudta, ezért csak úgy jobb híján jegyezte meg, aztán eszébe jutott a nejlonszatyor. Oda kellett volna adni, hogy vigyék magukkal a kórházba. Legyintett. Majdnem húsz percet ücsörgött a vécén, most jött ki rajta igazán az idegesség, azután már nem volt más dolga, mint az italtoltban a stresszoldás jól bevált módszerét gyakorolni.

A ház lakói újra hétköznapi, megszokott életüket élték. Tegnap ilyenkor már állt a bál, emlékezett vissza Szedlacsek, vetett is egy pillantást a szuterénre, amelynek befedített ajtaja árulkodott arról, hogy valami szokatlan történt odalent a közelmúltban.

Nagy, János: Kitelepítés (bronz kislepsztiika)